

21 FEBRUARI 2024

In Guatemala gaat de kromme rechtspraak door

Koffers met 122 miljoen Quetzales

Oktober 2020. Het Speciaal Parket tegen Straffeloosheid van het Openbaar Ministerie (FECI) voerde onder leiding van voormalig openbaar aanklager Juan Francisco Sandoval een operatie uit in een privéwoning gelegen in Antigua Guatemala, waar 122.351.456,60 quetzales in contanten werden gevonden, mogelijk afkomstig van steekpenningen gericht aan een overheidsfunctionaris.

Het gevonden geld was opgeslagen in 20 koffers. Op een ervan prijkte de naam van toenmalig minister voor Communicatie José Luis Benito.

Een effectieve medewerker werd geïdentificeerd als 'Getuige A.' Die wist te vertellen hoe, in 2019, de arts Alejandro Giammattei (president van de republiek van begin 2020 tot begin 2024) onderhandelde met minister José Luis Benito over een bijdrage van 2,6 miljoen dollar aan steekpenningen afkomstig van bouwbedrijven om zijn verkiezingscampagne in 2019 te financieren. In ruil voor dat geld, volgens de getuige, beloofde arts Giammattei, indien hij de verkiezingen won, hem een jaar in zijn ministerfunctie te houden op voorwaarde een miljoenen kostende corruptiestructuur verder te zetten.

In 2017 zag het '*Pact van de Corrupten*' het licht. Die benaming werd al gauw een vast begrip in het land om een groep van ex-militairen, leden van de Kamers van Koophandel, Landbouw, Industrie en het Bankwezen, politici die ook tijdens de burgeroorlog een leidende rol speelden en criminelen uit de drugswereld te duiden. Zij legden beslag op het Justitieapparaat en konden niet lachen met het speurderswerk van magistraat Juan Francisco Sandoval. Deze moest hals over kop het land uitvluchten om niet aangehouden te worden en achter de tralies te belanden. Hij verblijft nog altijd in de VS.

Vermindering van straf

Op 9 februari dit jaar hield Abelina Cruz Toscano, de nieuwe rechter voor Hoog-Risico 'D', achter gesloten deuren een hoorzitting voor de aanvaarding van de aanklacht tegen de voormalige minister van Communicatie, José Luis Benito. Hij erkende de feiten waarvoor hij vervolgd werd in de '*12 miljoen Quetzales zaak*.' Tijdens de hoorzitting slaagde zijn verdediging erin de zware beschuldiging te wijzigen die het FECI van Juan Francisco Sandoval aanvankelijk tegen de ex-functionaris uitte. Het misdrijf van het 'witwassen van geld' werd veranderd in 'samenzwering om witwassen van geld te plegen' (een minder zware misdaad dan die welke hem in eerste instantie voor de rechter bracht.) Rechter Abelina Cruz Toscano veroordeelde hem tot 4 jaar gevangenisstraf. Bovendien kreeg hij twee jaar strafvermindering omdat hij de aanklacht in die zaak aanvaardde.

Toch een lichtpunt in de juridische duisternis: het Openbaar Ministerie verklaarde niet akkoord te gaan met het vonnis en in beroep te zullen gaan.

Medewerkers van de Internationale Commissie tegen de Straffeloosheid vervolgd

Om de hoge graad van corruptie in Guatemala te lijf te gaan, werd einde december 2006 de Internationale Commissie tegen de Straffeloosheid (CICIG) opgericht op basis van een overeenkomst tussen de Verenigde Naties en de regering van Guatemala. Na jaren van intensieve werking ontbond de corrupte president Jimmy Morales de commissie in september

2019 en stuurde de buitenlandse leden naar huis. De resultaten van het speurwerk van CICIG in samenwerking met het toenmalig Openbaar Ministerie, vooral het Speciaal Parket tegen Straffeloosheid onder leiding van magistraat Juan Francisco Sandoval, waren verbluffend. Een paar honderd zware individuen kwamen achter de tralies terecht, waaronder zelfs de president van de republiek Otto Pérez Molina en vicepresidente Roxana Baldetti in 2015.

Een van de Guatemalteekse medewerkers van de commissie was advocaat Claudia González. Zij onderzocht onder meer zaken waarbij hoge staatsambtenaren, drugshandelaars en bedrijfsleiders betrokken waren.

In 2017 startte advocaat Claudia González (vanuit de commissie CICIG) zonder toestemming een onderzoek tegen haar baas magistraat Blanca Stalling, magistraat van het Hoog Gerechtshof, die ze ervan beschuldigde van beïnvloeding na een klacht van rechter Carlos Ruano onder druk te hebben gezet om een zoon van haar te bevoordelen in een corruptiezaak.

Na de opheffing van CICIG en als gevolg van de behandelde dossiers in de schoot van de internationale commissie kreeg Claudia González al gauw te maken met pesterijen en intimidatie op sociale netwerken door anonieme accounts van dezelfde individuen die door de commissie van corruptie beschuldigd werden. Magistraat Blanca Stalling liet het er ook niet bij en klaagde Claudia González aan voor 'misbruik van gezag' daar zij zonder toestemming een meerdere had beschuldigd. Zonder toestemming? Hoezo? Had Claudia González eerst toestemming moeten krijgen van een corrupte meerdere om een andere corrupte meerdere te mogen in beschuldiging stellen? Bovendien merkten tijdens het proces de advocaten van Claudia González op dat de uitspraak 'onlogisch' was, omdat het misdrijf van 'misbruik van gezag' alleen kan worden toegepast op een persoon die voor de staat werkt, terwijl zij toen vanuit de internationale Commissie tegen de Straffeloosheid optrad en dus niet als functionaris van de Guatemalteekse staat. De advocaten van de verdediging gingen in beroep. In afwachting van het verder verloop werd ze vrijgelaten dank zij een besluit van de magistraten die het beroep van de verdediging accepteerden. Ze kreeg alternatieve maatregelen opgelegd voor de voorlopige hechtenis die rechter Jimi Bremer had bevolen.

Inmiddels stond Claudia González aan het hoofd van het juridisch verdedigingsteam van al die magistraten die aangehouden en gevangen gezet werden, waaronder Juan Francisco Sandoval en Virginia Laparra, die op hun beurt belangrijke zaken van corruptie geleid hadden.

Op 12 februari dit jaar boog rechter Jimi Bremer, die door de Verenigde Staten is gesanctioneerd omdat hij op de 'Engel-lijst' staat (waarop vermeende 'corrupte en antidemocratische actoren' staan) zich tijdens een audiëntie opnieuw over de zaak. Hij gaf de media geen toegang tot de procedure, omdat *'de pers de feiten verkeerd weergeeft.'* Ook waarnemers van het Kantoor van het Hoog Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties (op dat ogenblik in Guatemala aanwezig) en het Kantoor van de Ombudsman voor de Mensenrechten werden geweigerd. Na het horen van de argumenten van het Openbaar Ministerie, de aanklager Blanca Stalling en de advocaten die Claudia González verdedigden, besloot rechter Bremer op 18 maart te beslissen of tegen haar al dan niet een proces wordt aangespannen. Benieuwd of de rechter de corrupte weg al dan niet zal blijven bewandelen.

Claudia González hoort bij het rijtje van de ongeveer dertig voormalige justitiefunctionarissen die slachtoffer zijn van vervolging als wraak door degenen die aangepakt werden door de onderzoeken en vervolging van het Speciaal Parket tegen de Straffeloosheid (FECI) onder

leiding van Juan Francisco Sandoval en de ter ziele gegane Internationale Commissie (CICIG) waarvoor hij werkte.

Directeur van de geliquideerde krant ElPeriódico blijft in de cel

Een waarnemingsmissie van de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Rechten van de Mens (IACHR) bracht begin februari dit jaar een bezoek aan journalist Jose Rubén Zamora Marroquín, die sinds 29 juli 2022 wordt vastgehouden in de Mariscal Zavala gevangenis. De delegatie was in Guatemala op uitnodiging van de regering van president Bernardo Arévalo, om de situatie van de vrijheid van meningsuiting in het land te observeren. Pedro Vaca, de woordvoerder van de delegatie, nam de situatie waar van de oprichter van elPeriódico in de gevangenis. Het slachtoffer kan sinds juli 2023 rekenen op beschermende maatregelen van de Inter-Amerikaanse Commissie. Het Openbaar Ministerie van Consuelo Porras maakte ook melding van een ontmoeting met de delegatie, die werd bijgewoond door Ángel Pineda, secretaris van het Openbaar Ministerie. Dit individu wordt door de Verenigde Staten en de Europese Unie beschouwd als corrupt. Ondertussen blijft journalist Jose Rubén Zamora Marroquín in voorhechtenis achter de tralies. Maar het feit van de aanwezigheid van de Inter-Amerikaanse delegatie zet het corrupte justitiesysteem almaar meer onder druk.

Schuldigen vrijgesproken

Gustavo Alejos is een van de meest corrupte individuen van Guatemala. Nog tijdens de regering van Alejandro Giammattei factureerde hij met vijf recent opgerichte bedrijven 90 miljoen quetzales aan de staat Guatemala. Inclusief de verkoop van roltrappen voor de Internationale luchthaven die er niet kwamen, om nog niet te spreken van de geruchtmakende corruptie met medicijnen.

Toch zal hij niet veroordeeld worden voor het kluwen dat bekend staat als "Netwerk van Macht, Corruptie en Witwaspraktijken" waarin hij beschuldigd werd van vijf misdrijven. Februari dit jaar was rechter Abelina Cruz Toscano van Hoog Risico 'D' van mening dat er onvoldoende bewijs was om zijn deelname aan een corruptieschema te bewijzen. Rechter Cruz Toscano trad pas einde januari dit jaar toe tot de rechtbank van Hoog Risico 'D.' Zij besloot dat Gustavo Alejos niet terecht zal staan voor de misdrijven zoals witwaspraktijken, illegale vereniging, ontduiking, passieve omkoping en belastingfraude. En dit ondanks het onderzoeksbewijs dat het Openbaar Ministerie reeds in 2021 verzamelde en ondanks het feit dat hij in juni vorig jaar bekentenissen aflegde.

Het reeds gerealiseerde onderzoek identificeerde Gustavo Alejos als een van de belangrijkste uitvoerders van de financiering van de campagnes van verschillende politieke partijen. Het onderzoek onthulde ook een netwerk dat verbonden was met de uitoefening van macht in verschillende periodes en regeringen die gebruik maakten van hun posities om steekpenningen te vragen en te verkrijgen van de bouwheer José Maynor Palacios Guerra. Bovendien benutte hij advocatenkantoren en burelen van bouwbedrijven om de herkomst te verdoezelen, de middelen wit te wassen via offshore bedrijven gevestigd in Panama en Belize en onroerend goed aan te kopen. Voor rechter Abelina Cruz Toscano was het bewijsmateriaal van het Speciaal Parket tegen Straffeloosheid (FECD) echter niet voldoende om de deelname van Gustavo Alejos aan de onderzochte gebeurtenissen te bewijzen. Pikant detail. Rechter Abelina Cruz Toscano is dezelfde die tevoren magistraat Blanca Stalling vrijliet en die de schuldvordering van ex-minister van Communicatie José Luis Benito tot slechts twee jaar effectief reduceerde.

Bron: Prensa Comunitaria